

Нестерук Каріна,
Здобувач вищої освіти ОС «Магістр»
спеціальності «Менеджмент»
Науковий керівник: **Славіна Н. А.,**
к.е.н., доцент кафедри менеджменту, публічного управління та
адміністрування,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

За умов переходу української економіки до ринкових методів господарювання відбувалась одночасна зміна концепцій управління підприємством. Раціоналістична концепція, яка панувала до того поступилась місцем неформальній концепції управління підприємством. Раціоналістична концепція управління характеризувалась залежністю успішної діяльності підприємств від використання внутрішньовиробничих резервів, оптимальної організації праці та розглядала підприємство відособлено від ринку – як закриту систему, основним завданням якої є довготривале стабільне функціонування. В основі неформальної концепції управління покладено ситуаційний підхід, згідно з яким підприємство розглядається як відкрита система, що має складні зв'язки із зовнішнім середовищем, внаслідок чого його успішна діяльність у великій мірі залежить від пристосування підприємства до змін у зовнішньому середовищі.

З огляду на це, більшість керівників вітчизняних підприємств визнають необхідність вивчення зовнішнього оточення та управління ризиками, що виникають внаслідок впливу його елементів. Проте, визнаючи доцільність управління ризиками, більшість підприємств схильні до відособлення процесу управління різними видами ризиків. Це проявляється в тому, що фінансові, екологічні, технологічні та інші ризики аналізуються та управляються різними підрозділами всередині одного підприємства. Це призводить до

нерационального управління через відсутність або погану координацію роботи між цими підрозділами, внаслідок чого збільшуються втрати фірми. Крім того, розпорошення обов'язків між різними підрозділами призводить до уповільнення процесу виявлення нових видів ризиків, що досить характерне для сучасної економіки та своєчасного реагування на їх вплив.

Управління ризиками – це прийняття рішень в процесі управління підприємством з урахуванням ризиків, що впливають на його діяльність.

В процесі управління ризиками необхідно пам'ятати два взаємопов'язані факти [1]: будь-яке зниження ризику потребує використання ресурсів (закон природи); придатні для зниження ризику ресурси обмежені (закон суспільства).

Управління ризиками має включати в себе такі 6 дій:

1. Ідентифікація ризику – виявлення елементів ризику в проекті;
2. Аналіз ризику – оцінка ймовірності і величини втрат за кожним елементом ризику;
3. Ранжування ризиків – упорядкування елементів ризиків за ступенем впливу;
4. Планування управління ризиками – підготовка до роботи з кожним елементом ризику;
5. Дозвіл на ризик – ухилення від ризику або управління елементами ризику;
6. Спостереження ризику – відслідковування динаміки елементів ризику, виконання коректувальних дій.

Перші три дії відносять до етапу оцінки ризику, останні три дії – до етапу контролю ризику.

За неправильну організацію процесу управління ризиками підприємствам доводиться сплачувати велику ціну – починаючи від фінансових збитків, погіршення репутації фірми та закінчуючи її повним крахом. На більшості українських підприємств, що займаються управлінням ризиками, теж використовується підхід «знизу вгору». Суть цього підходу у тому, що управління окремими ризиками здійснюється окремо. Отримані оцінки окремих

ризиків мають різний характер, що унеможлиблює процес їх порівняння. При цьому підході неможливо інтегрувати отримані результати [2, с. 316]. Тому доцільніше використовувати концепцію управління ризиками, згідно з якою управління ризиками набуває стратегічного характеру та здійснюється не в рамках окремих підрозділів, а в цілому організацією, що вимагає постійного обміну інформацією між підрозділами та координування їх діяльності.

Отже, для успішного та ефективного контролю потрібно здійснювати збір та аналіз даних про порядок виконання запланованої та прийнятої програми управління ризиками, досліджувати співвідношення «ризик-прибуток». Обробка цієї інформації послужить при необхідності відправною точкою для внесення коректив у процес організації управління ризиками, доповнення та змін у програму управління ризиками для забезпечення їх більшої ефективності.

Особливу увагу потрібно надати підготовці фахівців, що будуть займатися управлінням ризиками та контролем. Це дозволить оперативно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі підприємства, здійснювати реалістичні прогнози розвитку підприємства, враховуючи фактор часу.

Список використаних джерел

1. Приймак В.М. Прийняття управлінських рішень: [Навчальний посібник]. К.: Атіка, 2008. 240 с.
2. Лаврук О.С., Славіна Н.А. Методичні підходи до розробки і реалізації управлінських рішень у системі управління колективом підприємства. Агросвіт. 2018. №5. С.42-49.
3. Славіна Н.А. Формування поведінки менеджера в конфліктних ситуаціях. Вісник Одеського національного університету. Том2. Вип. 5. м.Одеса, 2015. 488с. С.144-148.